

ikonos langas

Trečią dešimtį bebaigiančio neįgalus palangiškio dailininko ir ikonografo Mariaus Vilucko kūryba pateko ne tik į jo draugų ar pažįstamų, bet ir į profesionalių meno vertintojų akiratį. Kovo 22 – balandžio 10 d. Kauno „Eglės galerijoje“ vyko šio menininko tapybos ir ikonų paroda „Pasija“. Joje buvo eksponuojamas dailininko darbų ciklas „Kristaus kančia pagal Joną“, kuriame atsispindi autoriaus meditacijos Evangelijos pagal Joną temomis.

Marius nuo pat savo krikščioniško gyvenimo pradžios jautė didelį potraukį kūrybai, ypač vaizduojamajam menui (aliejinėi tapybai, grafikai ir medžio drožybai). Prieš septynerius metus jis rimtai susidomėjo ikonografija – būtent ikonos šiuo metu yra tapusios jo kūrybos centru. Mariaus nutapytų ikonų yra ne tik Lietuvoje, bet ir Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Švedijoje, Austrijoje. Dailininko sukurtas Kryžiaus kelias puošia Vydmantų koplyčią, o Mergelės Marijos veido ikona – Telšių vyskupijos licėjaus (mažosios seminarijos) koplyčią. Marius Viluckas aktyviai dalyvauja Katalikų Bažnyčios veikloje, yra vienas iš Telšių vyskupijos Rekolekcinio veikimo organizacijos steigėjų ir koordinatorių, šv. Jono kongregacijos oblatas (pasaulietis).

Šventoji šeima.

Juozo Valiusaičio nuotr.

Marius Viluckas ikonografija rimtai susidomėjo prieš septynerius metus – būtent ikonos šiuo metu yra tapusios jo kūrybos centru. Jo nutapytų ikonų yra ne tik Lietuvoje, bet ir Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje, Švedijoje, Austrijoje.

Dailė, ko gero, vaizduoja visus žmogaus gyvenimo sritis. Kodėl pasirinkote būtent religinę tematiką?

Prieš keturiolika metų patyriau tai, ką mes, tikintieji, vadiname „atsivertimu“. Iki tol buvau netikintis, mano pažiūros ir vertybės buvo vien humanistinės. Man, kaip ir daugeliui, blogio, ligų ir neteisybės buvimas pasaulyje atrodė esąs svarus Dievo nebuvimo įrodymas.

Kai atradau Dievą, arba, tiksliau sakant, kai Jis mane surado, viskas mano gyvenime pasikeitė. Atsikleidė taip pat ir didelis polinkis kurti. Nuo pat vaikystės labai mėgau piešti. Piešiau daug, vaizdavau gamtą, žmones. Nors neturėjau galimybių įgyti net menkiausio meninio išsilavinimo, tai nesustabdė užsiimti tapyba. Visos mano kūrybinės paieškos vyko savarankiškai. Religinis menas traukė labiausiai. Todėl pirmieji mano paveikslai buvo religinės tematikos.

Ikonos neiškart tapo mano kūrybos centru. Tąpiau taip, kaip mokėjau, iš pradžių nedrąsiai, bet atkakliai bandžiau įkū-

nyti tai, kuo tikėjau. Neįmanoma likti abejingam gauta malonei tikėti. Dėkingumas Jėzui, prisimenant Evangelijos pagal Matą 13, 44 eilutę, džiaugsmas dėl „atrasto lobio“ tiesiog įsikūnija gyvenime, veikloje. Manau, natūralu atradus draugystės su Kristumi „skonį“ reikšti jį visame savo gyvenime ir, žinoma, kūryboje.

Kaip apsisprendėte atsidėti ikonografijai?

Ikonų paslaptis mane traukte traukė vos atsivertus. Negalėčiau pasakyti, kad jos man patiko – pirmieji išpūdžiai žvelgiant į garsių meistrų reprodukcijas nebuvo labai malonūs, mat susidūriau su neįprastu vaizdavimo būdu. Beveik piktinantis ikonų „primityvumas“, lyginant jas su natūralistine maniera atliktais paveikslais, paviršutiniškai svarstant, gali tik paliudyti vakarietiškos dailės pranašumą. Tačiau jei norime, kad atvaizdas, naudojamas asmeniškai meldžiantis ar per liturginę maldą, mums padėtų kontempniuoti Dievo slėpinį ir autentiškai repre-

zentuotų tikėjimą, galime rinktis ne „saldų“, „realumo“ iliuziją sukuriantį paveikslėlį, bet Bažnyčios patirtyje išmėgintais ir patvirtintais vaizdavimo kanonais paremtą ikoną. Todėl kiek arčiau susipažinęs su ikonografija, apsisprendžiau nutapyti pirmąją savo ikoną. Po to sukūriau dar vieną ir dar, ir dar...

Supratau, kad ikonose viską galima pagrįsti teologiškai, kiekviena spalva, gestas, personažo atributika turi simbolinę reikšmę, paaiškinimą. Net pati ikonos atlikimo technika yra labai patikima, natūrali: naudojama gerai išdžiūvusi mediena, natūralūs mineraliniai pigmentai, kiaušinio trynys, tikras auksas, pelenai, alus, česnakas, spiritinis sakų lakas, specialiai vaško dangą ir kt. Ikona yra tiesiog kūrinių giesmė savo Kūrėjui. Labiau teologiškai išprusus, galima išmokti „skaičiuoti“ ikonas, nes išties ikonos nėra nutapytos – jos dažais ir linijomis „užrašytos“ ant lentos. Pažvelgus giliau, pati ikonos struktūra yra rašytinė, nes ji visada *skelbia žinią*, Gerąją Žinią. Ikona nepaprastai glaudžiai susijusi su Šventuoju Raštu ir Bažnyčios Tradicija, ji ištikimiau nei kiti menai liudija Dievo Žodį. Žinoma, nesu neigiamai nusiteikęs prieš kokybišką meną, bet netoleruoju turguje pardavinėjamos beskonybės, deja, taip įsigalėjusios ant mūsų bažnyčių sienų ir paprastų tikinčiųjų namuose...

Tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje ikonos vis labiau populiarėja. Kyla ikonografų sąjūdžiai, aktyvėja kolekcininkai, ikonos puošia ne tik vienuolynus ar bažnyčias, bet ir paprastų tikinčiųjų namus. Kas lemia šiuos procesus?

Galima tik džiaugtis, kad imama labiau domėtis ikonomis. Manau, tai augančio dvasinio jautrumo, o ne trumpalaikės mados ženklas. Nuostabu, kad katalikų bažnyčiose ikonos taip pat atranda pagarbą vietą. Pagirtina drąsa ir tų klebonų, kurie, nepaisydami teologiškai neišprususių parapijiečių pasipriešinimo, ryžtasi įsigyti ikonų bažnyčioms ar koplyčioms. Žinoma, Lietuvoje ikonos dar nėra pakankamai populiarios, bet iš arčiau su ikonų teologija susipažinę žmonės jas pamilsta

